

โครงสร้างพื้นฐานใต้ทะเล...กับภัยคุกคามความมั่นคงที่เพิ่มมากขึ้น

ในช่วงหลายปีที่ผ่านมา สถานการณ์ความมั่นคงของโครงสร้างพื้นฐานใต้ทะเล ถูกนักวิชาการด้านความมั่นคงทางทะเลมองว่าเป็นประเด็นที่มีความสำคัญไม่ยิ่งหย่อนไปกว่าประเด็นความมั่นคงในมิติอื่น ๆ เนื่องจากหากโครงสร้างพื้นฐานเหล่านี้ ตกเป็นเป้าหมายในการก่อวินาศกรรม อาจส่งผลกระทบเชื่อมโยงไปยังความมั่นคงในมิติอื่น ๆ ด้วย ฉะนั้น แนวคิดในการเสริมสร้างความร่วมมือเพื่อสร้างหลักประกันและรับรองความมั่นคงปลอดภัยของโครงสร้างพื้นฐานใต้ทะเล จึงเป็นสิ่งที่ทุกประเทศควรตระหนักรู้ และร่วมมือกันในเชิงปฏิบัติอย่างเป็นรูปธรรมต่อไป

สถานการณ์ปัจจุบัน

จากการติดตามข้อมูลเกี่ยวกับสถานการณ์ความมั่นคงทางทะเล ในช่วง 5 ปีที่ผ่านมา เรามักจะพบเห็นข่าวสารตามสื่อมวลชนแขนงต่าง ๆ มีการนำเสนอข้อมูลเกี่ยวกับเหตุการณ์เกิดอุบัติเหตุของโครงสร้างพื้นฐานใต้ทะเล (สายเคเบิล และท่อส่งก๊าซธรรมชาติ) อยู่บ่อยครั้ง โดยนักวิชาการด้านความมั่นคงทางทะเลหลายท่านได้ตั้งข้อสังเกตว่า มีความผิดปกติเกี่ยวกับอุบัติเหตุที่ต้องสงสัยเกิดขึ้นกับสายเคเบิล และท่อส่งก๊าซธรรมชาติ ที่เพิ่มมากขึ้น ในช่วงระหว่างปี 2565 - 2568 ซึ่งไม่น่าจะเป็นอุบัติเหตุที่เกิดขึ้นตามธรรมชาติ หรือมีความเป็นไปได้น้อยมากที่จะเกิดขึ้นตามธรรมชาติ กล่าวคือ

ในปี 2565 ได้เกิดอุบัติเหตุกับท่อส่งก๊าซธรรมชาติใต้ทะเล ที่ชื่อว่า “นอร์ดสตรีม” ซึ่งเป็นท่อลำเลียงก๊าซธรรมชาติจากรัสเซียไปยังยุโรป ซึ่งส่งผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม และสร้างความปั่นป่วนในการดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ ของชาวยุโรปเป็นวงกว้าง

ต่อมาในปี 2567 ได้เกิดอุบัติเหตุกับสายเคเบิลใต้ทะเล ที่ชื่อว่า “เอสท์ลิงก์ 2” (เป็นสายเคเบิลไฟฟ้า) ที่เชื่อมต่อระหว่างฟินแลนด์ และเอสโตเนียถูกตัดขาด ส่งผลทำให้ประชาชนในแถบทะเลบอลติก บางส่วนได้รับความเดือดร้อนอย่างหนักเนื่องจากขาดแคลนพลังงานไฟฟ้า

และในปี 2568 ได้เกิดอุบัติเหตุกับสายเคเบิลใต้ทะเล (สายเคเบิลใยแก้วนำแสง) บริเวณช่องแคบไต้หวัน ซึ่งเชื่อมต่อระหว่างเกาะไต้หวัน กับหมู่เกาะเผิงหู ส่งผลทำให้ไต้หวันได้รับผลกระทบอย่างรุนแรงทั้งในมิติทางด้านเศรษฐกิจและความมั่นคงของชาติ

ความสำคัญของโครงสร้างพื้นฐานใต้ทะเล

โครงสร้างพื้นฐานใต้ทะเลนั้น ถือว่าเป็นทรัพยากรที่มีความสำคัญต่อมนุษยชาติในหลายมิติ อาทิ ด้านเศรษฐกิจ การสื่อสาร ความก้าวหน้าทางวิทยาศาสตร์ ความมั่นคงของชาติ ฯลฯ และทุกประเทศสามารถแสวงประโยชน์ร่วมกันจากโครงสร้างพื้นฐานเหล่านี้ได้ โดยในยุคปัจจุบันถือว่า **สายเคเบิลใต้ทะเล** มีความสำคัญอย่างมากในเรื่องของการเชื่อมต่อข้อมูลข่าวสารระหว่างประเทศ เนื่องจากสามารถรับ - ส่งข้อมูลสำคัญที่สามารถนำไปใช้ในการดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ ของมนุษย์ได้ และยังเป็นสื่อกลางที่ทำให้ประเทศที่อยู่ห่างไกล สามารถติดต่อสื่อสารระหว่างกันได้แบบไร้พรมแดน ในขณะที่ **ท่อส่งก๊าซธรรมชาติใต้ทะเล** ก็ถือว่ามี ความสำคัญไม่ยิ่งหย่อนไปกว่ากัน เนื่องจากสามารถขนส่งและเชื่อมต่อระบบพลังงานระหว่างประเทศต่าง ๆ ได้ ซึ่งจะเห็นได้ว่าโครงสร้างพื้นฐานใต้ทะเลทั้งสองรูปแบบที่กล่าวมานั้น ถือว่ามีบทบาทที่สำคัญในการขับเคลื่อนการเปลี่ยนแปลงของโลกอย่างพลวัต และยังถือว่าเป็นทรัพยากรส่วนรวมที่มีความสำคัญยิ่งต่อทุกประเทศทั่วโลก

จากความสำคัญของโครงสร้างพื้นฐานที่กล่าวมาข้างต้น ส่งผลทำให้นักวิชาการด้านความมั่นคงทางทะเลหลายท่านมองว่า ทั้งสายเคเบิลใต้ทะเลและท่อส่งก๊าซธรรมชาติใต้ทะเล ถือว่าเป็นสิ่งที่นานาชาติควรให้ความสำคัญและร่วมมือกันปกป้องจากการตกเป็นเป้าหมายในการถูกโจมตี หรือก่อวินาศกรรม ซึ่งหากโครงสร้างพื้นฐานใต้ทะเลเหล่านี้ไม่มีความมั่นคง อาจส่งผลกระทบที่ร้ายแรงต่อระบบ

โครงสร้างพื้นฐานใต้ทะเล...กับภัยคุกคามความมั่นคงที่เพิ่มมากขึ้น

เศรษฐกิจและความมั่นคงของโลกในอนาคต นอกจากนี้ นักวิชาการด้านความมั่นคงทางทะเลยังมองว่า การปกป้องโครงสร้างพื้นฐานใต้ทะเลควรถูกรับรู้ให้เป็นวาระสำคัญของประชาคมโลก และควรมีการพัฒนากรอบความร่วมมือ หรือมีข้อตกลงร่วมกันเกี่ยวกับการปกป้องโครงสร้างพื้นฐานใต้ทะเลที่เป็นรูปธรรม

๕ บทวิเคราะห์

จากข่าวคราวเกี่ยวกับการโจมตีสายเคเบิลและท่อส่งก๊าซธรรมชาติใต้ทะเลนั้น สามารถบ่งชี้ให้เห็นถึงความเสี่ยงและเปราะบางของโครงสร้างพื้นฐานใต้ทะเล ที่อาจตกเป็นเป้าหมายในการถูกโจมตีของกลุ่มผู้ไม่หวังดี ฉะนั้น เพื่อเป็นการรับรองว่าโครงสร้างพื้นฐานใต้ทะเลเหล่านี้จะยังคงมีความมั่นคงปลอดภัย ผู้เขียนจึงได้จัดทำข้อพิจารณาพอสังเขป ดังนี้

1) หน่วยงานภายนอกประเทศ หรือองค์กรระหว่างประเทศที่มีความเกี่ยวข้อง (ทั้งทางตรงและทางอ้อม) ควรมีการเสริมสร้างมาตรการทางด้านกฎหมายระหว่างประเทศให้เป็นที่ยอมรับ และเป็นมาตรฐานสากลมากขึ้น โดยคำนึงถึงขีดความสามารถในการนำไปใช้ตอบโต้หรือรับมือกับปัญหาภัยคุกคามความมั่นคงทางทะเลในรูปแบบต่าง ๆ ได้อย่างทันท่วงที อีกทั้ง กฎหมายระหว่างประเทศควรมีความชัดเจนและมีผลบังคับใช้ในการคุ้มครองโครงสร้างพื้นฐานใต้ทะเลอย่างเป็นรูปธรรมและมีประสิทธิภาพ

2) หน่วยงานภายในประเทศของรัฐชายฝั่งต่าง ๆ ที่มีความเกี่ยวข้อง หรือมีส่วนได้ส่วนเสียและใช้ประโยชน์จากโครงสร้างพื้นฐานใต้ทะเลเหล่านี้ ควรมีการหารือร่วมกันเกี่ยวกับแนวทางและมาตรการในการเฝ้าระวังป้องกันภัยคุกคามความมั่นคงต่อโครงสร้างพื้นฐานใต้ทะเล อาทิ การพัฒนากลไกทางด้านกฎหมาย กฎระเบียบ และข้อบังคับต่าง ๆ ให้มีความชัดเจนและเป็นรูปธรรมมากขึ้น อีกทั้งมีความสอดคล้องกับกฎหมายระหว่างประเทศด้วย

3) ประเทศที่มีส่วนได้ส่วนเสีย และใช้ประโยชน์จากโครงสร้างพื้นฐานใต้ทะเล ควรมีการร่วมลงทุนเพื่อคิดค้นนวัตกรรมและพัฒนาเทคโนโลยีในการเฝ้าระวังป้องกันภัยคุกคามความมั่นคง หรือระบบเฝ้าติดตามกิจกรรม/สถานการณ์ในพื้นที่ทะเลและมหาสมุทรแบบเรียลไทม์ อาทิ การใช้ระบบดาวเทียมในการตรวจสอบภัยคุกคามความมั่นคงทางทะเล การพัฒนาอากาศยานไร้คนขับ (โดรน) ที่มีขีดความสามารถในการปฏิบัติการทางทะเล และการติดตั้งระบบเซ็นเซอร์ที่มีการทำงานโดยอัตโนมัติ เพื่อเฝ้าระวังป้องกันและรักษาความมั่นคงปลอดภัยให้แก่โครงสร้างพื้นฐานใต้ทะเล

4) ปัจจุบันประเทศต่าง ๆ เริ่มมีแนวคิดในการนำเทคโนโลยีสมัยใหม่เข้ามาช่วยปฏิบัติงานของมนุษย์ในการเฝ้าระวังป้องกันภัยคุกคาม

ความมั่นคงต่อโครงสร้างพื้นฐานในทะเลและมหาสมุทรเพิ่มมากขึ้น ฉะนั้น จึงหลีกเลี่ยงไม่ได้ที่จะต้องมีการพัฒนาระบบการป้องกันภัยคุกคามความมั่นคงทางไซเบอร์ควบคู่กันไปด้วย เพื่อป้องกันการถูกโจมตีทางไซเบอร์ และเพื่อตอบโต้ต่อสถานการณ์ที่อาจเกิดขึ้นอย่างเป็นระบบตามมาตรฐานสากล

5) หน่วยงานด้านความมั่นคงทางทะเลของประเทศต่าง ๆ ควรมีการเสริมสร้างกรอบความร่วมมือในการเฝ้าระวังป้องกันภัยคุกคามความมั่นคงต่อโครงสร้างพื้นฐานใต้ทะเลในลักษณะต่าง ๆ อาทิ การฝึกร่วมทางทะเล การแบ่งปันข้อมูลทางด้านการข่าว (การสร้างประชาคมข่าวกรองความมั่นคงทางทะเล) การลาดตระเวนร่วมทางทะเล การเพิ่มประสิทธิภาพของช่องทางการติดต่อประสานงานระหว่างหน่วยงานความมั่นคงทางทะเลของประเทศต่าง ๆ ด้วย (การมีโทรศัพท์สายตรงสำหรับติดต่อผู้บริหารในระดับต่าง ๆ) ฯลฯ

๕ บทส่งท้าย

จากข้อมูลเกี่ยวกับการเกิดอุบัติเหตุที่กล่าวมาข้างต้น บางเหตุการณ์ยังคงมีการตั้งคำถาม และยังคงมีประเด็นที่น่าเคลือบแคลงสงสัย ซึ่งถึงแม้ว่านักวิชาการด้านความมั่นคงทางทะเลหลายท่านมีความเห็นตรงกันว่าบางเหตุการณ์แทบจะเป็นสิ่งที่ไม่อาจจะเป็นไปได้ก็ตาม ฉะนั้น เมื่อโครงสร้างพื้นฐานใต้ทะเลมีความสำคัญและจำเป็นต่อการดำรงชีพของมนุษยชาติ รัฐชายฝั่งและประเทศที่มีส่วนได้ส่วนเสียจึงควรมีการสร้างความรู้ความตระหนักรู้ให้แก่ประชาชนทุกภาคส่วน เพื่อเข้ามามีส่วนร่วมในการทำให้โครงสร้างพื้นฐานใต้ทะเลเหล่านี้มีความมั่นคงปลอดภัย เพื่อส่งต่อไปยังรุ่นต่อ ๆ ไปในอนาคต

★อ้างอิง

- สำนักข่าวกรองแห่งชาติ. (ออนไลน์). เข้าถึงได้จาก : <https://www.nia.go.th/news/>
- สำนักข่าวอินโดแปซิฟิก ดีเฟนส์ ฟอรัม. (ออนไลน์). เข้าถึงได้จาก : <https://ipdefenseforum.com/>